

Zakres wymagań na poszczególne etapy Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2021/2022

I. Zadania na wszystkich etapach konkursu wymagają od ucznia wiedzy i umiejętności wskazanych w podstawie programowej przedmiotu – II etap edukacyjny obejmujący klasy IV-VIII ośmioletniej szkoły podstawowej, tj:

A. Wymagania ogólne:

I. Wiedza geograficzna.

1. Opanowanie podstawowego słownictwa geograficznego w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i zachodzących w nim procesów.
2. Poznanie wybranych krajobrazów Polski i świata, ich głównych cech i składników.
3. Poznanie zróżnicowanych form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań i konsekwencji oraz dostrzeganie potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody.
4. Rozumienie zróżnicowania przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego świata.
5. Identyfikowanie współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związków i zależności w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej i globalnej.
6. Określanie prawidłowości w zakresie przestrzennego zróżnicowania warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka.
7. Integrowanie wiedzy przyrodniczej z wiedzą społeczno-ekonomiczną i humanistyczną.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

Prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, analizowanie pozyskanych danych i formułowanie wniosków na ich podstawie.

2. Korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.

3. Interpretowanie map różnej treści.
4. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego, formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień.
5. Ocenianie zjawisk i procesów społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w Polsce i w różnych regionach świata.
6. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego.
7. Podejmowanie nowych wyzwań oraz racjonalnych działań prośrodowiskowych i społecznych.
8. Rozwijanie umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej.
9. Podejmowanie konstruktywnej współpracy i rozwijanie umiejętności komunikowania się z innymi.
10. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.

Treści kształcenia

1. Mapa Polski: mapa ogólnogeograficzna i krajobrazowa; skala mapy; znaki na mapie, treść mapy.
2. Krajobrazy Polski: wysokogórski (Tatry), wyżynny (Wyżyna Krakowsko-Częstochowska), nizinny (Nizina Mazowiecka), pojezierny (Pojezierze Mazurskie), nadmorski (Pobrzeże Słowińskie), wielkomiejski (Warszawa), miejsko-przemysłowy (Wyżyna Śląska), rolniczy (Wyżyna Lubelska).
3. Lądy i oceany na Ziemi: rozmieszczenie lądów i oceanów, pierwsze wyprawy geograficzne.
4. Krajobrazy świata: wilgotnego lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej, sawanny i stepu, pustyni gorącej i lodowej, tajgi i tundry, śródziemnomorski, wysokogórski Himalajów; strefowość a piętrowość klimatyczno-roślinna na świecie.
5. Ruchy Ziemi: Ziemia w Układzie Słonecznym; ruch obrotowy i obiegowy; następstwa ruchów Ziemi.

6. Współrzędne geograficzne: szerokość i długość geograficzna; położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów; rozciągłość południkowa i równoleżnikowa.

7. Geografia Europy: położenie i granice kontynentu; podział polityczny Europy; główne cechy środowiska przyrodniczego Europy; zjawiska występujące na granicach płyt litosfery; zróżnicowanie ludności oraz starzenie się społeczeństw; największe europejskie metropolie; zróżnicowanie źródeł energii w krajach europejskich; rolnictwo, przemysł i usługi w wybranych krajach europejskich; turystyka w Europie Południowej.

8. Sąsiedzi Polski: przemiany przemysłu w Niemczech; dziedzictwo kulturowe Litwy i Białorusi; środowisko przyrodnicze i atrakcje turystyczne Czech i Słowacji; problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; społeczne i gospodarcze Ukrainy; zróżnicowanie przyrodnicze i społeczno-gospodarcze Rosji; relacje Polski z sąsiadami.

9. Środowisko przyrodnicze Polski na tle Europy: położenie geograficzne Polski; wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń na rzeźbę Europy i Polski; przejściowość klimatu Polski; Morze Bałtyckie; główne rzeki Polski i ich systemy na tle rzek Europy oraz ich systemów; główne typy gleb w Polsce; lasy w Polsce; dziedzictwo przyrodnicze Polski, surowce mineralne Polski.

10. Społeczeństwo i gospodarka Polski na tle Europy: rozmieszczenie ludności, struktura demograficzna Polski (wiekowa, narodowościowa, wyznaniowa, wykształcenia, zatrudnienia); migracje Polaków na tle współczesnych ruchów migracyjnych w Europie; zróżnicowanie polskich miast; sektory gospodarki Polski; rolnictwo Polski; zmiany struktury przemysłu Polski; zróżnicowanie usług i ich rola w rozwoju gospodarki; rozwój komunikacji; gospodarka morską; atrakcyjność turystyczna Polski.

11. Relacje między elementami środowiska geograficznego na wybranych obszarach Polski: wpływ sposobu zagospodarowania dorzecza na występowanie powodzi; warunków przyrodniczych (zasobów surowców mineralnych, wiatru, wód i

usłonecznienia) i pozaprzyrodniczych na energetykę; rozwoju dużych miast na przekształcenia strefy podmiejskiej; procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu obszarów wiejskich; przemian gospodarczych po 1989 r. na zmiany struktury zatrudnienia; transportu na rozwój działalności gospodarczej; walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego na rozwój turystyki.

12. Własny region: źródła informacji o regionie; dominujące cechy środowiska przyrodniczego, struktury demograficznej oraz gospodarki; walory turystyczne; współpraca międzynarodowa

3. Wybrane problemy i regiony geograficzne Azji: Azja jako kontynent kontrastów geograficznych; pacyficzny „pierścień ognia”; klimat monsunowy w Azji Południowo-Wschodniej; Japonia – gospodarka na tle warunków przyrodniczych i społeczno-kulturowych; Chiny – rozmieszczenie ludności, problemy demograficzne oraz znaczenie w gospodarce światowej; Indie krajem wielkich możliwości rozwojowych oraz kontrastów społecznych i gospodarczych; Bliski Wschód – kultura regionu, ropa naftowa, obszar konfliktów zbrojnych.

14. Wybrane problemy i regiony geograficzne Afryki: położenie Afryki i jego wpływ na cyrkulację powietrza i rozmieszczenie opadów atmosferycznych; strefowość klimatyczno-roślinno-glebowa; warunki gospodarowania człowieka w strefie Sahelu– problem zachowania równowagi ekologicznej; rozwój turystyki w Kenii; rolnictwo żarowo-odłogowe i nowoczesne plantacje w Afryce Zachodniej; przyczyny niedożywienia w Etiopii; tradycyjna i nowoczesna gospodarka w Afryce.

15. Wybrane problemy i regiony geograficzne Ameryki Północnej i Południowej: rozciągłość południkowa i ukształtowanie powierzchni; północna granica upraw i lasów w Kanadzie; cyklony i powodzie w Ameryce Północnej; problemy zagospodarowania Amazonii; sytuacja rdzennej ludności; slumsy w wielkich miastach; megalopolis; Dolina Krzemowa jako przykład technopolii; znaczenie gospodarcze Stanów Zjednoczonych w świecie.

16. Wybrane problemy i regiony geograficzne Australii i Oceanii: środowisko przyrodnicze; rozmieszczenie ludności i gospodarka.

17. Geografia obszarów okołobiegunowych: środowisko przyrodnicze; badania naukowe; polscy badacze.

II. Ponadto na poszczególnych etapach konkursu od ucznia wymagana jest wiedza i umiejętności wykraczające poza podstawę programową dla szkoły podstawowej.

Etap szkolny

Wiedza i umiejętności poszerzające treści podstawy programowej zawarte w poniższej literaturze: Wykaz literatury obowiązującej uczestników oraz stanowiącej pomoc dla nauczyciela:

1. Podręczniki do geografii dla szkoły podstawowej klas V-VIII
2. Atlas Geograficzny Świat, Polska, PPWK – Nowa Era.
3. Flis J., Szkolny słownik geograficzny, WSiP, Warszawa 1999 r.

Ogólne informacje dotyczące Wojewódzkich Konkursów Przedmiotowych 2021/2022

1. Każdy konkurs składa się z 3 etapów organizowanych w szkole. Wszystkie konkursy mają formę pisemną i zaczynają się o godz. 9.00. Trwają 90 min.
2. Na salę, w której odbywa się konkurs uczestnik może wnieść długopis i małą butelkę wody, a na konkursy z chemii, matematyki, geografii również linijkę.
3. **Uczestnik konkursu nie może używać: korektora, ołówka, długopisów suchościeralnych oraz innych materiałów i przedmiotów nie wskazanych powyżej.**
4. Do I etapu konkursu uczniowie przystępują na zasadzie dobrowolności, zgłaszając chęć udziału nauczycielowi przedmiotu do 11.10.2021 r.
5. W dniu konkursu uczniowie nie uczestniczą w 1 lekcji, ale po zakończeniu konkursu biorą udział w pozostałych zajęciach lekcyjnych. Uczniowie zgłaszają się na konkurs 15 min przed jego rozpoczęciem, czyli o 8.45.
6. Zagadnienia do I etapu znajdują się na tablicy ogłoszeń (I piętro) oraz u nauczyciela przedmiotu i na stronie internetowej szkoły.
7. Aby zakwalifikować się do II etapu konkursu, należy zdobyć co najmniej 80 % punktów możliwych do zdobycia.
8. Wszelkie informacje dotyczące konkursów znajdują się na stronie KO w Katowicach [Wojewódzkie konkursy przedmiotowe organizowane przez Śląskiego Kuratora Oświaty – Kuratorium Oświaty w Katowicach.](#)

Harmonogram konkursów

NAZWA KONKURSU	TERMIN	MIEJSCE
Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Polskiego	20.10.2021 Środa godz.9.00	Sala 25
Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Matematyki	21.10.2021 Czwartek godz.9.00	Sala 25
Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Angielskiego	22.10.2021 Piątek godz.9.00	Sala 25
Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Historii	25.10.2021 Poniedziałek	Sala 25
Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Geografii	26.10.2021 Wtorek godz.9.00	Sala 25

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Chemii	27.10.2021 Środa godz.9.00	Sala 25